

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, plața mare nr. 30.
Borisori nefrancați nu se primește.—Manuscrisurile nu se returnează.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukas Nachr.,
Nux. Augenthaler & Emerich Lesner,
Heinrich Schalek, A. Oppelk Nachr.,
Anton Oppelk.
în Budapesta: la A. V. Goldberger,
Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o seriă garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare.—
Publicări mai dese după tarife și învoială.—RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 or., pe șase luni 12 or., pe trei luni 6 or.,
N-rii de Duminică 2 fr. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 franci.
Se pronunță la toate oficiile postale din țară și din afară și la d-ii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Plața mare.
Târgul Inului Nr. 30, etajul I.
Pe un an 20 or., pe șase luni 10 or., pe trei luni 5 or.
Cu dusul în casă: Pe un an 24 or., pe 6 luni 12 or., pe trei luni 6 corone.— Un exemplar 10 bani.— Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 39.

Brașov, Luni-Marti 19 Februarie (4 Martie).

1902.

Idea de stat.

(a) Ministrul-președinte Szell a dat, cu gura sa autorizată, Joia trecută în parlament definițiunea ideii de stat maghiar.

Nu scim, decât vr'un autor de stilistică va lua această definițiune drept model, căci fiind o definițiune circumscrisă, suferă de multe neajunsuri.

În cursul vorbirii sale a binevoit a arunca și „indivișilor“ de altă limbă din acest stat, nisce fărâșuri de grație, cari se le servescă drept mângâiere, decât se vor fi spăriet prea tare de definițiunea ministrului-președinte, care culminează în proclamarea „asimilării“.

Fărâșurile cădute de pe masa celui bogat, sunt asigurarea, că d-l președinte al consiliului de miniștri declară, că respectă interesele îndreptățite de limbă, rassă, obiceiuri ale naționalităților.

Cum este de a se înțelege această respectare, când în aceeași răsufare se proclamă caracterul maghiar al tuturor instituțiilor statului, este greu de explicat.

Cu tot dreptul trebuie să credem așa-dér, că definiția d-lui Szell nu este definitivă, de vreme ce este prea încărcată cu adaosuri, cari admit diferite interpretări, un lucru, care a pus în nedumerire și pe alți compatrioți nemaghiari, cum se vede dintr'un articol al organului sășesc dela Sibiu, reprodus la alt loc al fôiei noastre.

Până una alta, noi luăm asupra noastră sarcina, nu de a da definițiunea ideii de stat, dér a arăta din unele fapte recente, cum se reflectă definițiunile dela Budapesta ale acestei idei în creerii și acțiunile șefilor de administrație din unele comitate locuite de naționalități.

S'a ridicat colțul în timpul din

urmă de pe abuzurile administrative din comitatul Torontal.

O comisiune, sub conducerea unui consilier ministerial, a procedat la o anchetă în acel comitat și inspectând opt-deci de funcționari, pe patru-deci și unu din acești opt-deci i-a găsit culpabili și i-a tras în cercetare disciplinară.

Comitatul acesta este un comitat locuit de naționalități, unde abuzurile administrative își au trecutul lor istoric.

Ceea-ce s'a petrecut în acest comitat, sub fișpanul Rónay, care a fost silit să-și dea dimisia, n'a fost decât o continuare a celor petrecute sub antecesorul său, fișpanul Hertelendy.

Hertelendy era pe vremea lui Tisza cel mai aprig luptător al ideii de stat. O mulțime de „comploturi“ a descoperit acest bărbat providențial din acele vremuri, contra ideii de stat.

Pretinsele agitațiunii ale stafiei cunoscute sub numele de „Omladina“ de care „arrectores pilorum“ ai tuturor „patrioților“ intrau în acțiune făcându-le pèrul măciucă, cine altul le-a dat de gol, decât fișpanul cu mâna de fer al comitatului Torontal, d-l Hertelendy?

Și cu totă „agitația de soboli“ a naționalităților din acel comitat,— de unde se alegeau deputații cei mai strașnici guvernamentali, decât din comitatul Torontal?

O cetă întrégă de funcționari administrativi stăteau la dispoziția fișpanului, cari îi făceau servicii de agenți electorali, aducând la urnă, în rânduri strinse votanți guvernamentali, pentru salvarea ideii de stat.

O! Hertelendy a „salvat“ în atâtea rânduri această idee, și ca dènsul vor fi fost și vor fi încă mulți salvatori în țera această.

În schimb însă numitul fișpan

pentru serviciile electorale ale subalternilor săi, servicii aduse pe altă parte salvării de nisce pericole imaginare a ideii de stat, trebuia la rândul său să închidă ochii, să le lase mână liberă în afacerile lor oficiale și în acest mod s'au introdus abuzurile în administrație.

Ceea-ce s'a descoperit acuma în comitatul Torontal, n'a fost decât o tristă moștenire de pe vremea, când cârmuia țera vestitul Tisza și când sateliții lui lucrau din rășputeri—se înțelege tot în numele ideii de stat — la strivirea naționalităților.

Istoria ne arată, că de multe ori în numele unei idei greșite s'au făcut nedreptăți, cari s'au răsunat mai târziu. Și când cetim ađi cele ce s'au petrecut atunci, cu mirare ne întrebăm, cum de ómenii, cari stăteau în serviciul acelei idei, nu și-au dat sémă, că ideia lor este chimerică, ér mijlocele întrebuintate spre ajungerea ei imorale?

Și n'ar trebui să ne mirăm așa tare, căci istoria se repetă de atâtea ori. O sémă de ómenii însă nu învață din experiențele trecutului.

Și cum s'ar și puté cere dela asemenea ómenii să învețe din cele ce s'au petrecut de mult, când ei nu pot învăța nici din evenimentele, ce se petrec ađi și cari le dau cu degetele în ochi?

Nu cu definiții, fie acelea bune sau rele, se asigură progresul și fericirea țărilor și popórelor, ci cu cumpănirea adevératelor interese ale acelor popóre și cu stîrpirea imoralității.

Acésta ar trebui să fie ținta celor, cari sunt puși să cârmuiască!

Revisuirea legii naționalităților.

„Pol. Ert.“ publică următorul comunicat:

„Unele din vorbirile rostite în cursul desbaterei generale budgetare, mai ales cuvântările lui Rakosi și Pichler, n'au prea causat momente plăcute deputaților na-

ționalități. Așa se pare, că sub efectul produs de vorbirile rostite în parlament, s'a pornit mișcarea — despre care ni-se comunică din Brașov — printre Maghiarii ardeleni, cari trăiesc printre Sași, mișcare ce țintese la revisuirea art. de lege 44 din 1868. Cât mai curând se va trimite dietei o adresă provédută cu număróse iscălituri, în care se va cere *revisuirea radicală a numitei legi*, care garantează naționalităților față cu noi (Maghiarii) privilegiu (!) periculóse. Cu prezentarea adresei va fi însărcinat unul din deputații, cari în decursul desbaterei budgetare au luat în apărare interesele noastre (maghiare).“

Mai anțérț o făcură Sécuii din Trei-scaune, acum se pare că mișcarea acésta au pus-o la cale chiar Maghiarii din Brașov, căci de aici i-s'a trimis oficiosului unguresc prima veste despre ea. Nu de mult organul kossuthiștilor se lăuda, că însuși partidul 48-ist va lua în mâna sa cauza revisuirei. Se prea póte decí, ca atacul în contra nenorocitei legi dela 1868 să fie combinat din tóte părțile și nu ne-am mira de loc, decât mâne poimâne vr'un oficios de-al vâtafului șovinistilor, Szell, ar vesti lumii și țerii, că guvernul crede sosit timpul de a desființa și *de jure* legea, *de facto* și așa fiind desființată prin aceea, că nu se execută.

Congresul catolic unguresc a încheiat în ședința sa de Vineri și desbaterea pe paragrafi. Printr'asta congresul a satisfăcut ordinului dat de patronul suprem (Coróna) de a schimba, conform împrejurărilor actuale, elaboratul dela 1871.

Congresul a fost convocat, precum scim, în 1895 și se constituise pe la finea anului 1897. El s'a și întrunit, dér altă ispravă n'a făcut, decât să alégă o comisiune de 27, care să se ocupe cu elaborarea noului proiect. Președintele acestei comisiuni a fost contele Iuliu Szapary. Comisiunea de 27 a ales o subcomisiune de 9 pentru a pregăti lucrările, pe baza cărora în 1901 comisiunea cea mare a redactat proiectul. La 1900 congresul a pri-

FOULETONUL „GAZ. TRANS.“

Impresii și amintiri.

VII.

O legendă ungrurescă spune, că numele orașului Deși se derivă de acolo, că Ungurii, când au venit din Scythia și au sosit la acest loc, au strigat de trei ori „Deus“, adică D-șeule!

Acésta legendă este eternisată într'o inscripție de la 1578, săpată în piatră și aplicată pe frontispiciul unui paraclis, ce se află în acest oraș, și tot aici se află și o piatră lungă, pe care după legendă, ar fi ședut cei 7 duci unguri, ținând sfat asupra cucerirei „Ungariei.“

E de prisos să mai accentuez, că legenda acésta n'are nici o urmă de verosimilitate istorică. Orașul Deși este întemeiat mult mai târziu și d-l Rethy îi aduce numele în legătură cu un nume de persoană, Derzs seu Dezsó din epoca arpadiană.

Astăzi orașul Deși numără aproape 9000 locuitori, dintre cari 4500 Unguri, 2300 Români și vr'o 2000 Jidovi.

Acești din urmă s'au sporit enorm în timpul mai nou prin invasiune din Galiția. La gara din Deși își ofere la sosirea trenurilor un aspect îngrozitor furnicarul de jidovi cu căciuli blânte și halaturi. Viitorii diriguitori ai sorții poporului și monopolizatori ai întregii vieți economice din această țera!

Capitală a unui comitat cu o populație de aproape 80% românescă, *) orașul Deși este un centru cultural unguresc.

Aici se unesc și liniile de comunicație ale comitatului, care pe o distanță de 140 chil. este traversat de calea ferată numită de pe „Valea Șomeșului,“ construită înainte cu 20 de ani la inițiativa faimosului „om de fer“ Banffy, care înainte de a fi ajuns la cărma țerii a cărmuit ca fișpan mulți ani comitatul Solnoc-Dăbăca, format din fostul comitat al Solnocului inferior, al Dăbăcei și dintr'o parte a fostului Chi-oar și care numără peste doué sute de mii de locuitori, împărțiți în 319 comune.

Numirea Solnoc-Dăbăca este numire slavă. Solnoc (Solnic, Slănic-deposit de

*) În funcțiunile administrative, de justiție, financiare etc. Români sunt reprezentați cu 5%.

sare) se aduce în legătură cu Ocnele ce se exploatează în apropierea Deșului (ocna Deșului) și de unde în timpurile mai vechi se transporta sarea pe Someș și Tisa până la orașul Solnoc, unde era un deposit de sare, dela care și-a luat și acel oraș numele. Dăbăca pare a se deriva de la cuvântul slav „duboku“=adâncime, complex de văi său costă de deal.

Comitat sêrac este comitatul nostru, care nu exportă aproape nimic. Dér de când cu calea ferată de s'a mai ridicat mișcarea comercială cu exportul de lemne, cărbuni (mangal), dóge. Se mai exportă câte-va decí de vagoné de prune și mere și câteva sute de vagoné de oué.

Din cele 857.280 jugère catastrale, (5149 chl.) cât face teritoriul comitatului, 94.868 de jugère se sémână cu mălaiu său porumb (produce 7.46 chgr. de jugér), 46.196 cu grâu (produce 5.83 chgr), 11.256 cu sêcară (produce 6.81), 4.102 cu trifoiu (luhără) 2.773 cu orz, 2.479 cu cânepă, 20.382 de jugère ogrădi, 115.489 fênațe, 89.582 pășune, 2.067 vii, 259.435 pădure.

În privința vitelor cunute proporția pare a fi mai favorabilă, căci în total se află în comitat peste opt-deci de mii de

vite, venind 374 de vite la 1000 de locuitori, pe când în alte țeri proporția este următoare: Germania 355, Austria 345, Franca 317, comitatul Neutra (Ungaria) 313 vite. Oi se vin 725 la 1000 de locuitori, ér găini 1000 la 1000, va să dică fiecare locuitor își are găina sa, ceea ce corespunde stării ideale contemplate de nu sciu care rege francez, care spunea, că dorința lui este, ca fie-care cetățén să aibă Dumineca găina sa în ólá.

La Deși se unesc cele doué Someșuri, cel mare care, isvoresce din munții Rodnei și cel mic care, isvoresce din munții Gilăului. Noi ne continuăm drumul de aci înainte pe malul drept al Someșului unit.

* * *

În compartiment ajunseu cu un preot cunoscut.

Preotul era îmbrăcat cu un palton negru, lung până la glesne și făcut dintr'o stofă alésă. Era nou nouț, par'că acuma l'a scos dela vr'un croitor din Deși.

— Te-ai înorit, precum vèd, părinte. Sê-l porți sănêtos.

— Mi-am făcut și eu un „câput“ ma

mit de basă a desbaterilor elaboratul comisiunii de 27, însă pentru-ca lucrurile s'au aibă un rezultat mai pozitiv, s'a fost primit propunerea, ca comisiunea să discute cestiunile controversate cu episcopii și cu ministrul de culte. După-ace s'a făcut și această, congresul fu din nou convocat și a desbătut atât în general, cât și în special proiectul, primindu-l cu modificări. În 10 Martie se va face a treia citire a proiectului și apoi — după informațiunile foilor maghiare — va fi trimis Maj. Sale spre sancționare.

Maghiarisarea numelor de localități. „Pol. Ert.“ serie: „La locurile competente se face tot posibilul pentru introducerea cât mai grabnică a legii despre maghiarisarea numelor de localități, lucru, care din punctul de vedere ce avem noi (Maghiarii) față cu naționalitățile, nu e de puțină importanță. Ambele camere ale legislativei au primit proiectul, coróna l'a sancționat, ér decă cu toate silințele guvernul n'a putut introduce legea, cauza este, că comisiunea alésă lucrăză încă materialul necesar ordonanței prin care se va introduce legea. Lucrările se apropie de sfârșit și astfel timpul introducerii legii nu mai e departe“.

Crearea de regimente nouă. Prin cercurile militare s'a calportat deja mai de mult fama despre sporirea numărului regimentelor în armata comună. „Magyarország“ află acum, că se vor crea 40 de regimente nouă, așa că în loc de 4 bataliune regimentul va avea pe viitor numai 3 bataliune. Cestiunea această se va discuta în delegațiunile din ést-an.

Ajutorul de stat în Diecesa Lugosului. — La propunerea Ordinariatului din Lugos ministerul de culte, pentru îmbunătățirea sortii materiale a preoților mai slab dotați ai acestei diecese, a asigurat pe an. 1901 considerabila sumă de 38,168 cor., care sumă s'a împărțit, ca și în anii trecuți, cu puține excepțiuni conform propunerii aceluși Ordinariat, așa încât preoților moraliști li-s'a întregit venitul constat la conscrierea congruei în an. 1896, până la 600 cor., ér teologilor sistematici, cari n'au porțiune canonică orî sesiune, până la 1100 coróne, și celorlalți până la 1000. Dintre cei propuși 7 inși n'au fost ajutorati.

„Ajutorul de stat — dice „Unirea“ din Blășiu — se va trimite și de astădată fie-cărui preot prin mandat postal, după-ce toți vor trimite la Ordinariat chitanțele timbrate, dér fără nici o vidimare din partea autorităților administrative. Din sumele asigurate se vor subtrage numai cele 2% prescise pentru fondurile diecesane a preoților deficienți și cel vi-

duo-orfanal, atât după suma asigurată, cât și după venitele fasonate la conscrierea de congruă. Ast-fel déră cestiunea dotațiunei clerului în această Diecesă este aproape regulată, deși nu chiar în aceeași măsură ca a preoțimei acatolice. După-ce însă în bugetul anului 1902 pentru ajutorarea clerului catolic s'a luat încă o sumă de 100,000 coróne și póte în anul viitor se va lua și mai mult, avem firma speranță — continuă numita fôie, — că Ilustrul arhiepiscop Dr. Radu, care prin stăruință neobosită a obținut în această privință un rezultat atât de frumos, va esopera în viitorul apropiat suma necesară pentru regularea cât mai îmbucurătoare a sortii materiale a clerului acestei diecese“.

Constatări mângăitoare pentru șovinisti.

Nu începe îndoiială, că „Budapesti Hirlap“ este unul din organele de presă maghiare, cari exprimă și tâlmăcesc voința și sentimentele celor dela cârma țerii. Fôia această — acum de trei ani de când Szell e la putere — vorbesce adesea în numele guvernului și pururea pentru el. De aceea va fi, credem, de interes a face cunoscută publicului cetitor interpretarea, ce o dá acelei părți din discursul lui Szell, în care s'a ocupat cu naționalitățile.

După „Bud. Hirlap“ Coloman Szell a spus despre naționalități ceea-ce n'a spus până acum nici unul din premierii ungari. Ministrul-președintă de până acum spuneau numai atât, că „cetățenii noștri de limbă străină“ n'au cauză de a-se plânge, fiind-că statul maghiar le permite libera dezvoltare (!), ba li-o garantează (!) chiar, și că în Ungaria „naționalitățile se bucură de libertăți mai mari, decât orî în care alt stat din lume“.

Fôia maghiară încă recunoșce, că așa ar fi, ea însă află, că „adevărul“ nu-i complet exprimat, și adaugă:

„Adevărul este, că legea de naționalitate cuprinde o mare contradicție, o nelogică. Ea enunță, că aici nu se află decât o singură națiune politică indivisibilă: maghiară (ungară), ceea-ce dá statului caracterul politic unitar. Dér legea concede naționalităților, ca în cadrul autonomiei să póta usa liber de limbă străină, ca și când statul, séu regimul, care este expresiunea puterii de stat, n'ar fi unitar, n'ar fi exclusiv național și maghiar. Contradicția această a dat ansă la controversă, că la noi naționalitățile nu numai că au vestit egalitatea lor înaintea legii, ci au accentuat și egala îndreptățire națională“.

Vine acuma Szell Kalman și în câteva cuvinte clarifică situațiunea, care șovinistilor li-se părea turbure, contradicție și nelogică. Spune adecă d-lui „marele adevăr“, că „egalitatea înaintea legii cheazășuesce tratare egală fie-cărui, în

privința limbii însă caracterul maghiar al statului nu permite egalitate absolută“. Cu alte cuvinte: „statul maghiar“ nu póte fi „unitar“ și „poliglot“ tot-odată.

Dér s'ar puté să întrebe cineva, că în ce stă importanța acestei „clarificări“ a lui Szell, după-ce naționalitățile pot usa și mai departe de limba lor „streină“ și folosirea limbii lor póte să dureze în ele „conștiința națională streină“.

La întrebarea această răspunde „Bud. Hirlap“ dicénd:

„Sé nu uităm, că Coloman Szell lucrăză la trecerea administrației în mâna statului. Așa scim, că lucrările pregătitoare au avansat deja mult. Prin această nu se sistéză sfera de control și de conlucrare a organelor autonome... Administrația însă va lua caracter de stat. Ér caracterul de stat va aduce la expresiune caracterul național maghiar în administrația comitatului, cercului și a comunei. Atunci apoi limba națională maghiară unitară își va implânta stindardul séu victorios și pe zidurile administrației de limbă străină. Acest orizont l'a deschis înaintea noastră declarația lui Coloman Szell despre naționalități“.

Nu se póte ceva mai clar și mai categoric spus. Prin administrația de stat Coloman Szell va face ultima spărtură în „cetățuia“ legii naționalităților, pentru-ca „stindardul victorios“ al limbii maghiare să falfăie vestind „caracterul exclusiv maghiar“ al statului.

Étă de ce am đis, că constatările ce le face fôia szellistă sunt mângăitoare, nu se póte mai mângăitoare pentru șovinisti.

O voce sășescă despre discursul lui Szell.

În numărul séu de Duminecă điarul „S. D. T.“ din Sibiu publicând la loc de frunte enunțațiunile lui Szell în cestiunea naționalităților, face unele observațiuni, pe care le credem destul de interesante pentru a-le reproduce în éstras:

„Cu atât mai mult regretăm — dice điarul sășesc între altele — că trebuie să constatăm, că definițiunea *ideii de stat*, venită dela un loc atât de autoritativ, nu ne oferă claritatea dorită. Din punctul de vedere sășesc, ea se póte interpreta în două feluri.

Interpretarea optimistă ar fi, când am releva ceea-ce a đis ministru-președinte despre națiunea *politicesce* și nu *etnice* unitară, apoi asigurarea, că nimeni nu va fi pus pe a doua linie din cauza limbii sale materne, mai departe pasagiul despre „respectarea tuturor intereselor îndreptățite de rasă, limbă și moravuri ale naționalităților“ și în fine declarația categorică a ministrului președinte, că el respectéză pe Sași și alipirea lor la obiceiurile, limba și cultura lor.

Din toate acestea, după numita con-

cepție optimistă a ministrului-președinte, s'ar puté concludé, că densus în cestiunea naționalităților reprezintă politica, ce nu trece peste marginile legii de naționalitate în detrimentul naționalităților și că nu vré să eserecitate presiune asupra acestora în sensul, ca acestea să-și renege naționalitatea și cultura.

Însé vorbele ministrului-președinte se pot interpreta și într'un alt sens, tocmai contrar. Szell a declarat, că toate instituțiunile statului trebuie să aibă caracter maghiar și din vorbele lui reiese înclinația de a lărđi drepturile statului, prin ce dispozițiile legii de naționalitate s'ar abroga. În special este de remarcă tendința de a lua și școléle în resortul statului, prin ce s'ar submina rădăcinile pretinsei libertăți în cultivarea limbilor și culturilor nemaghiare. Față cu aceste temeri asigurările de mai sus nu sunt, decât zahăr pe hapurile amare. Aici se mai adaogă și faptul, că ministru-președinte declară de îndreptățite tendințele de asimilare“.

Lacuna principală în discursul lui Szell este, după părerea điarului sășesc că nu și-a precizat poziția față cu legea naționalităților. El amintesce, ce e drept, la începutul discursului, că în privința legii naționalităților sunt anumite „fluctuațiuni“, dér nu spune, care este părerea d-sale. Și totuși ar fi trebuit să o facă această, dat fiind, că legea naționalităților și esecutarea ei este punctul, în care se concentreză gravaminele Nemaghiarilor, séu cel puțin ale Sașilor.

„Deja asigurarea, de alt-fel de sine înțelésă, a ministrului-președinte, că vré ca legea naționalităților să se esecute este de óre-care valóre și cu plăcere o auzim. Cel puțin avem ceva negru pe alb. Dér noi vrem să scim și mai mult și avem dreptul a cere: Ce atitudine va observa legislația — întru-cât depinde de guvern — față cu această lege fundamentală? Are de gând să-i respecteze principiile orî are de gând — cum s'a întimplat deja de atâtea-orî până acuma—să o desbrace încetul cu încetul, așa dicénd în rate, de valórea ei și să o scótă din realitate, punéndu-o în arhivul istoriei dreptului, în care se află deja în parte?“

Ministru-președinte Szell nu s'a simțit îndemnat de a lámuri acest punct foarte important al temei sale: „politica de naționalitate“. Această este, ce regretăm. Căci în aceste împrejurări nu ne-am apropiat nici cu un pas de rezolvirea pacinică a problemei“.

SCIRILE DILEI.

— 18 Februarie. v.

Pentru maghiarisare. Anul trecut (1901) s'au înființat 105 școlé noué de stat în 85 comune, dintre cari 10 curat

de sêrbători, sé am ce îmbrăca, când méduc la oraș.

— Trebuie să te fi costat o mulțime de bani.

— Nu tocmai. M'a costat numai croitorul. Stofa nu m'a costat nimica.

— Cum așa?

— D'apoi stofa am primit'o dela o fabrică din străinătate, așa dicénd de pomână. M'am obligat numai să fac nisce sfinte liturghii pentru ea.

— Se póte?

— Apoi, de câți-va ani tot pe slujbe mé îmbrac și eu și preotésa și copiii.

— Și cum vine asta?

— Etă cum. În țerile străine sunt multe fundațiuni de liturghii, făcute de ómeni cucernici, de sute de ani. Capitlurile, mănăstirile și parochiile, cari administreză aceste fundațiuni, nu sunt capabile a-le „persolvi“ pe tóte, căci au din belșug liturghii curente date de cei vii. Liturghiile pentru cei morți le trimit prin alte țeri, pe la preoți sêraci, cum sunt și eu.

— Și le trimit în bani?

— Trimit și bani, apoi trimit cărți și reviste, pe cari în loc de abonamente le achităm tot cu liturghii. Sé veđi ce bibli-

otecă frumoasă m'iam făcut din cărți de acestea!

— Și le cetesci, părinte?

— Nu le cetesc, că-s nemțesci, apoi scii d-ta, că cu limba nemțescă nu prea suntem familiarisați.

— Atunci de ce le mai iai?

— Le iau pentru-că primind cărțile, mi se dau și bani și, cum am đis, și stofă de haine și câte un poloboc de vin pentru slujbă.

Mai nainte aduceau fundațiuni de acestea numai popii unguri și fiind-că erau multe și nu le puteau „persolvi“ pe tóte, se puneau pe scris și scoteau cărți derugăciuni, cărți de edificare religiósă, reviste și chiar diare politice și le trimiteau pe numele preoților în tótă țera, după cum fi găsiau în șematism. Editorii incassau banii pentru liturghii, ér preoții, „persolvau“ liturghiile în schimbul abonamentului séu a prețului cărții. Eu am o bibliotecă întrégă de cărți unguresci, procurate pe această cale și sunt abonat la điarul cotidian „Magyar Allam“, al cărui abonament îl plătesc tot cu liturghii.

Acuma unii dintre noi am intrat direct în contact cu fundațiunile cele mari

din străinătate și de acolo primim și bani și stofe și butóie de vin. Căci pe semne fiind acele fundațiuni multe și mari, ca sé nu rămână banii neîntrebuințați conform „intențiunei“ fundatorului, banii s'au elocati în întreprinderi de fabrici de postav și în comerciu de vin, care nu póte da nici odată faliment, pe cât timp sunt preoți sêraci, cărora le prinde bine câte un mic ajutor în natură, pentru care ei apoi la rëndul lor dau reversal, că vor sévirși numărul cerut de liturghii.

— Va sé đică astea sunt așa numitele „intențiuni“?

— Da, sfintele slujbe se numesc și „intențiuni“, pentru-că nu este pus la fiecare, că asta-i pentru un mort, ceea pentru un viu, séu mai sciu eu ce, ci este pus pe latinesce „ad intentionem dantis“, ceea-ce însemneză, că slujba se face pentru intențiunea celui ce a făcut fundațiunea. Așa dăm și noi reverselele.

— Nu înțeleg însă, părinte, cum puteți face atâtea liturghii, căci anul n'are decât 365 de zile, între cari 52 de Dumineci, când trebuie să faci slujbă pentru credincioșii sfinției tale, apoi vei fi avénd sărindare, sărăcuste, părăstase?

— Tóte astea se pot împăca foarte ușor. Adevérat, că decă am „persolvi“ numai câte o „intențiune“ đilnic, atunci nu ne-ar eși socotéla, căci eu numai pentru „Magyar Allam“ ar trebui să fac 65 de liturghii. Așa ceva ar fi cu neputință. Noi însă punem pârțicia de prescură la pro-comedie pentru fie-care „intențiune“ și pârțicele de acelea póte pune cineva câte vré la o singură liturghie.

— Precum înțeleg eu, ești abonat la foi unguresci, dér vr'o gazetă românescă ți-i, părinte?

— Am avut de gând și de un an de đile fi tot spun învêțătorului și birului și încă unui om cãrturar din sat sé punem la olaltă și sé abonăm o gazetă românescă învêțătorul a luat asupra-și sé scrie la redacție, sé espună starea noastră miseră și dorința noastră de a ne cultiva în „limba maternă“ și sé cêră gazeta cu prețul de jumătate. Nu sciu scris'o orî n'o scris, că până în điaua de astăđi am rămas fără điar românesc.

— Veđi că diarele românesci nu se dau „pe intențiuni!“

Delaletca.

maghiare și 75 mixte, ori locuite curat de naționalități. In cele din urmă 75 școlle slugesc cauza *maghiarisării* 188 de dascăli maghiari și maghiaroni.

Congresul bisericesc sârbesc nu se va convoca de-ocamdată. Causa amânării ar fi, că nu se poate stabili ordinea de zi, fiind-că guvernul nu voese să cedeze nimic din punctul său de vedere și pretinde ca mai întâiu să se desbată statutul organic, după care apoi să urmeze la rând alte chestiuni. Radicalii sârbi nu sunt de loc învoiați cu programul acesta, ér patriachul a fost silit să propună amânarea convocării congresului.

Edificiul noului parlament maghiar. Ceea-ce a spus *Bartha M.* despre edificiul noului parlament din Budapesta, merită să fie remarcat. Clădirea costă nu mai puțin de *34 milioane cor.* Clădirea n'are nici o formă; ca să-i vezi fațada, trebuie să stai în mijlocul Dunării. Când întri în interiorul ei și vrei să ajungi la sala dezbaterilor, vezi, că trebuie să urci 103 trepți. Asta e grozav, mai ales pentru deputații înaintați în vîrstă. Pictura saelor nu corespunde absolut de loc seriozității și demnității obiectului. In sala de ședințe nu sunt locuri destule; băncile sunt atât de strimte, încât doi deputați întîlnindu-se în vre-o bancă, nu pot trece unul pe lângă altul. *Bartha* critică aspru pictura de pe pereți. Este pictură atîta de scandalosă, încât va trebui să fie îndepărtată. In sala delegațiilor se află o scenă din încoronarea dela 1867, despre care *Bartha* dice că-i o adevărată caricatură. Calul, pe care șede monarhul, e luat după modelele călușeilor fabricați în Nürnberg ca jucării pentru copii, cu picioarele de dinainte întinse țepăn, cu cele dîndărît de-ase-menea întinse îndărît. S'a făcut risipă de bani și scopul nu s'a atins etc.

Accident. Cu data de 1 Martie se telegrafază din Paris: Plecând dela banchetul preseii departamentale, *Waldeck-Rousseau*, președintele consiliului, și nepotul său au fost victimele unui grav accident. Trăsura, în care se aflau, a fost tamponată de un vagon al tramvaiului electric. D. *Waldeck-Rousseau* a fost conțusionat la piept, la umăr și d'asupra ochiului stîng; de-ase-menea are o mare jupuitură a pielii capului de-asupra urechei, precum și la ambele mâni, din cauza spărturilor geamurilor dela cupeu. Nepotul d-lui *Waldeck-Rousseau* a fost rănit la picior. Visitiul este ușor rănit, ér calul cupeului, rănit de mörte. Accidentul întîmplat d-lui *Waldeck-Rousseau* este mai serios de cum se credea la început. Răniile sunt foarte dureröse. Esaminarea lor a fost însé imposibilă atunci nóptea. Spre ziua, *Waldeck-Rousseau* dormia liniștit.

O delegațiune bosniacă la Sultan. O delegațiune de șese membri, cari au călătorit pe cheltuiala Sultanului, a sosit în ziua de 28 Februarie în Constantinopol și a fost primită la palatul imperial cu mari onoruri. Cel mai mare secret se păstrează relativ la scopul acestei delegațiunii. Se presupune, că delegații au fost trimiși de populația mohamedană din Bosnia și Herțegovina, ca să trateze cu autoritățile otoman despre situațiunea politică a acestor provincii.

Turburările studentesci din Moscova. „Mesagerul Imperiului“ comunică despre ultimele turburări studentesci dela universitatea din Moscova următoarele: Un număr de 400 studenți și studente s'au datat în ziua de 9 Februarie curent la grave disordine la universitate, sfărîmând mobilierul. Armata și poliția, intervenind, au arestat pe manifestanți, fără nici o rezistență. Toți studenții arestați au fost excluși dela universitate. 250 studenți și persoane străine de universitate, cari însé au luat parte la manifestațiune, au fost condamnați la închisóre, pe un timp, care variază între o săptămână și trei luni.

Cehii în Paris. Din incidentul serbării Victor Hugo s'au dus la Paris mai

mulți Cehi. Li-s'a făcut o strălucită primire și s'a dat în onóra lor un banchet, la care s'au ținut toaste, celebrându-se amicitia ceho-francesă.

Nou împrumut. „*Berliner Tagblatt*“ confirmă scirea, că statul român va consolida împrumutul de 175 milioane din 1899 și va mai emite pe de-asupra și rentă în valóre de 85 milioane. Scadența, dice numitul diar, este în 1904. Grupul financiarilor este în majoritate compus din Germani.

Arestarea delapidatorului Manoliu. O telegramă a consulului german din New-York, Geissler, anunță, că *Vasile Manoliu* și *Maria Valeriu* au fost arestați în momentul debarcării lor la New-York. Consulul a sequestrat suma de 74,400 lei, găsiți asupra lui *Manoliu*, și a avisat îndată pe d-l Gr. Macri, prim-efor al episcopiei Sf. Spiridon, cerând instrucțiuni. Telegrama nu arată, decă *Manoliu* este deținut în stare de arestare și decă oprirea lui *Manoliu* s'a făcut pe bordul vaporului, séu pe teritoriul american.

Din Barcelona se scrie, că în ziua de 23 Februarie mănăstirea din Sarrua a fost aruncată în aer cu dinamită. Stricăciunile sunt enorme. Doi indiviți bănuiați de-a fi autorii atentatului, au fost arestați. Greviștii au alergat să scape pe camarazi lor. Trupa a împușcat în mulțime. Au fost uciși și răniți mai mulți. Diarele din Madrid tóte au fost confiscate.

Anarhiștii în Berlin. Poliția din Berlin supraveghează de aprópe pe anarhiști, cu scop de a afla tot ce se referă la organizațiunea lor. Tóte persoanele, cari întră în localul organului anarchist „*Neues Leben*“ sunt urmărite. Mai deunăđi dece anarhiști s'au prezentat la diar și eșiră mai târziu cu nisce pachete, poliția însé luase măsuri și fie-care fu urmărit de aprópe de un agent secret. Ei cercară a scăpa urcându-se în birji, vędându-se însé și aici urmăriți, nu și-au putut ajunge scopul și au fost nevoiați a se întórce îndărît.

Regele Belgiei. Un diar din Paris scrie despre regele Belgiei, că este unul din ómenii cei mai muncitori și dotați din Europa și cu tóte că nu este tînăr, este destul de sprinten. Regele se scólă la órele 5 iérna-vara și până la șapte și-a cetit și adnotat tótă corespondența. Esercițiul, munca și sobrietatea sunt cauzele bunei sale sănătăți. Puțini băcani mai bine situați vor fi în Bruxella, cari se trăiescă mai simplu decăt regele Belgiei. La órele opt mănăncă câți-va struguri, pesce și puțină ciocolată. La amiađi ia al doilea dejun, care constă din ouă fierte, un biftec și un filet de Hamburg. Dineul îl ia la órele 6 și constă din potage, un mic entrée, o bucată mică de rosbeef, o prepeliță, când e sezonul și fructe. Apoi bea trei pahare de vin, niciodată mai mult. Șampanie n'a büt nici-odată.

Taxă postală urcată. De-odată cu scumpirea cărților postale, s'a urcat și taxa pentru cecurile cassei de păstrare postale dela 4 la 5 bani, decă pe dosul lor se fac comunicări scripturistice; când nu se scrie nimic pe partea inversă a cecurilor, ele sunt scutite de orice taxă postală.

Frica Sultanului. Sultanul visază tot de conspiratori. In Constantinopol au fost interđise orice atrupamente și întruniri, ba chiar și seratele. Un mare bal, pe care Constantin Karathéodory effendi voia să-l ofere corpului diplomatic, nu s'a putut ținé. Un alt bal, în Pera Palace-hotel, în favorul unei școle armene, a fost de-ase-menea interđis.

Falsificatori de bani în casarmă. De un timp încóce prin cárciumele din apropierea de Angyalfoöld (Budapesta) circulau coróne false. Poliția a pus sub supraveghere pe o cusătoreasă divorțată cu numele *Novak Etelka*, unde s'au prezentat dílele acesteia nisce detectivi. La cusătoreasă se afla în acel moment tocmai *Șig-mund Schuder*, armurier la reg. 11 de arti-

lerie, care tocmai era ocupat cu spălarea unor coróne falsificate, ca să la facă strălucitoare. Fînd arestat, *Schuder* a mărturisit, că are de complice pe armurierul *Toma Ondorfer* de la corpul IV de armată, care i-a dat materialul și instrumentele necesare Falsificatorii aveau complici și prin provincie, cari schimbau bani falsificați.

Anachronism. Confrații noștri de la Orăștie, în numărul lor din urmă vorbind despre noii prelați din România spun, că decă n'a fost ales acum de mitropolit învătăatul Arhiereu *Melchisedec*, acesta se poate atribui numai împrejurării că Sfinția Sa e bănuia a avé legături cu biserica rusescă. Noi scim un motiv și mai grav, de cât tinerii noștri confrăți, motiv pentru care învătăatul arhiereu n'a putut fi ales mitropolit. Acest motiv este, că învătăatul Arhiereu, deja devr'o 15 aoí — e mort.

Scaunul lui V. Hugo. Pe scaunul ocupat odinióră de V. Hugo în senatul frances, și pe care dela mörtea lui nu l'a mai ocupat nimeni, s'a aplicat o placă comemorativă și medalia în bronz a marelui scriitor.

„**Archiva**“ societății sciințifice și literare din Iași este una dintre cele mai bune reviste de peste Carpați. Ea apare sub direcțiunea d-lui A. D. *Xenopol*, profesor universitar. In timpul din urmă unii au răspândit svonul, că „*Archiva*“ ar fi încetat de-a mai apare. Primum din Iași desmintirea acestui svon, cu adaosul, că numărul 1 al anului acestuia va apare încurënd la tipografia „*Dacia*“ P. Iiiescu & D. Grossu din Iași. Din sumarul acestui număr relevăm: 1) „*Ultima rađă din viața lui Eminescu*“, 2) „*Sofia Crisocoleu*“ schițe de *Xenopol*, 3) *Scrisórea lui Vodă-Cuza* către P. Grădișteanu privitoare la lovitura de stat etc.

Miss Stone. Se scrie din Salonic, că misionara americană a declarat, că a fost foarte bine tratată de către brigandii în timpul lungii sale captivități. Brigandii îi procurau tot ce doria și sănătatea ei și a companiunei sale a fost în tot timpul escelentă. O singură dată brigandii au legat'o la ochi, ducéndu-o în munți. Atunci a cădut de pe cal și s'a rănit la genuche. Brigandii își ascundeau prizonierile în case isolate și-și schimbau adesea-ori locuința în timpul nóptii.

Emigrarea Sécuiilor în România.

Deputatul Dr. *Hegedüs Loránt* va ținé în curënd o conferență în sala societății de economie politică (*Közgazdasági Társaság*) din Budapesta.

Corespondentul din Budapesta al diarului „*M. P.*“ anunțând această conferență relevază studiile seriose ale lui *Hegedüs* în chestiunea sécuiască și anticipază tot-odată un estras din numita conferență.

„*Hegedüs* — dice corespondentul diarului unguresc — face o distincțiune bine marcată între emigrarea, ce se face din Ungaria de nord în America și între emigrarea Sécuiilor în România.

Alte sunt cauzele, alte efectele. Din Ungaria de nord emigréză elemente de diferite naționalități și numai puțin Unguri, pe când din contră emigrarea ardeleană slăbesce esclusiv numai forțele Ungurilor.

Conferențiarul zugrăvesce apoi în tablouri vii aședate unul lângă altul în fel de mosaic sórta Sécuiilor emigranți. Nu zugrăvesce în linii mari, nu generalizează, ci ne prezintă tipuri, indiviți, după-cum i-a vędut personal în centrele principale ale emigrării.

Aceste centre sunt: *Ploiesci, Bucurcesci, Brăila, Galați, Constanța.*

In tóte aceste locuri a găsit Sécui cu miile. In Bucuresci sunt 26 mii de Sécui, mai mulți decăt în Tîrgul-Mureșului, S. St. Gheorgh și Ciuc-Sereda la olaltă.

Tablourile prezentate arată în mod isbitor, cum se umilesce Sécuiul, cum se pune la tocmelă, cum se românizează conaționalii noștri, numai ca să pótă ob-

ține cetățenia în România, ceea-ce însé nu le succede, căci Românii îi disprețuiesc și nu vreu să-i primescă între ei, chiar și când își romanizează numele, își renegă originea maghiară și întră în armata romană.

Conferențiarul ajunge la conclusiunea tristă, că în Ungaria conformația și măsura emigrării nu depinde dela Maghiari, ci dela străinătate, adecă dela aceea, decă America séu România îi va tolera?

Ađi încă dreptul fonciar din România îi esclude pe străini dela proprietatea de pământuri, însé *Take Ionescu* în programul său desvoltat la 1901 Octomvrie a luat și punctul liberării pământului și ađi se discută această chestiune și prin revistele de specialitate, și în această conferențiarul vede un enorm pericol pentru Sécui.

— Decă nu vom schimba această situație — dice conferențiarul, — decă vom aștepta, ca Sécuii să se lege și de pământul străin, — bine, că ocupând locul Românilor, — cine scie, decă se va afla atunci cine-va, care să întórce îndărît róta sorții, care până acuma se învîrtesce în detrimentul nostru?

— Étă importanța emigrării Sécuiilor. Étă primejdia și focul mistuitor! — esclamă Dr. *Hegedüs Loránt*, față cu a cărei conferență se manifestă în cercurile din Budapesta mare interesare“.

Până aci corespondentul diarului ungur. Cu tóte, că realitatea le dá așa-dér cu degetul în ochi, politicienii șovinisti guvernamentali și opoziționali totuși vorbesc cu un toupet de grandomanie ne mai pomenită, că ei vor să asimileze pe alții!...

După-cum aflăm din o altă notă a numitului diar, conferența lui *Hegedüs* va fi împărțită în 4 părți, anume: 1) Luni în 10 Martie, va vorbi „despre situația Maghiarilor în România“. 2) Marți, în 11 Martie „despre sórta Ciangăilor din Moldova“, 3) Miercuri în 12 Martie „despre cauzele emigrării Sécuiilor“ și 4) Joi, în 13 Martie „Ce e de făcut?“

ULTIME SCIRI.

Paris, 3 Martie. In piața Republicei s'a întemplat o ciocnire între mulțimea adunată a lucrătorilor lipsiți de muncă și între poliție. Urmarea acestei ciocniri au fost numeroase răniri și dintri'o parte și din alta.

Literatură.

Au apărut: „*Ajutorul prim în casuri de nenorociri și bóle repentine*“, de Dr. *Iulian Chitul* medic cercual în Betlean (com. S. Dobâca) Gherla, editura tipografiei diecesane 1901. Broșură format 8° cuprinde 180 pagini. Preoții, învățătorii și cărturarii noștri, cari trăesc în mijlocul poporului și vrënd a-i veni acestuia în ajutor la casurile de nenorociri, vor afla un bun sfătuitor în cartea acesta. Un exemplar costă 1 cor. și se pótă procura dela tipografia diecesană din Gherla.

— *O fată de Tarabostos*, roman de pe timpul Dacilor, scris de Tit. *Chitul* Din acest roman a apărut și tomul II. Se pótă procura pe prețul de 1 cor. 50 bani dela tipografia diecesană din Gherla.

„*Supplex Libellus Valachorum*“, memoriul prezentat împératului Leopold II. de către episcopii Bob și Adamovici în numele poporului român din Transilvania la anul 1791. Textul original latinesc și alătura de acesta traducerea românescă făcută de profesorul Dr. E. *Dănuș*, Sibiu, „*Tipografia*“ societate pe acțiuni. Un exemplar broșat costă 1 corónă (plus 5 bani porto). Se află de vëndare la Tipografia „*A. Mureșianu*“.

Proprietar: Dr. *Aurel Mureșianu*.
Redactor responsabil: *Traian H. Pop*.

Bursa de Bucuresti

din 27 Feb. 1902.

Valori	Do- bândă	Scad. cup.	Cu banii gata
Kenta amortisabilă	5%	Apr.-Oct.	97.7/8
" " Impr. 1892	5	Ian.-Iul.	97.1/2
" " din 1893	5	" "	97.1/2
" " 1894 int. 6 mil.	5	Apr.-Oct.	84.1/2
" " Impr. de 32 1/2 mil.	4	Ian.-Iul.	85.1/2
" " Impr. de 50 mil.	4	" "	85.1/2
" " Impr. de 274 m. 1890	4	" "	85.1/2
" " Impr. de 45 m. 1891	4	" "	85.1/2
" " Im. de 120 mil. 1894	4	" "	85.1/2
" " Impr de 90 mil. 1896	4	" "	86.1/2
Oblig. de Stat (Corv. rurale)	6	Mal.-Nov.	86.1/2
" Casei Pensunilor fr. 300	10	" "	—
" comunei Bucuresti 1843	5%	Ian.-Iul.	—
" " " din 1884	5	Mal.-Nov.	—
" " " din 1885	5	Ian.-Iul.	—
" " " din 1890	5	Mal.-Nov.	—
Scrisuri fonciare rurale	5	Ian.-Iul.	95.3/4
Scris. fonciare rurale din 1880	4	" "	83.1/2
" " urbane Bucuresti	5	" "	81.1/2
" " " Iași	5	" "	77.1/2
Oblig. Soc. de basalt artificiali	6	" "	—
Banca Rom. ult. div. fr. 1281	50%	150 v.	—
Banca Națion. ult. div. 85.	500	intr. v.	—
Banca agricolă	500	150 v.	2360
Dacia-România ult. div. 85 lei	200	intr. v.	288.1/2
Naționala de asig. ult. div. lei 43	200	" "	18.4
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	" "	427.1/2
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	" "	428.1/2
Soc. rom. de hârtie ult.	100	" "	—
" Patria" Soc. de asig. ult. 4 l.	100	" "	—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—
" " 2 em. u. d. 0	1000	" "	—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	" "	—
" Bistrița" soc. p. f. hârtii 10 l	1000	" "	—
Societ. n. constr. de Tramaxs	200	" "	—
20 franci aur	" "	" "	—
Fabricile Unite de gaze	12	" "	—

Scompturi:

Banca na. a Rom. 7%	Paris	3%
Avansuri pe efecte 8	P. tersburg	5 1/2
Banca agricolă 1	Berlin	3%
Londra	Belgia	3 1/2
Viena	Elveția	3%

Cursul losurilor private

din 26 Feb. 1902.

	cump.	vinde
Basilica	18.60	19.60
Credit	421.1/2	428.1/2
Clary 40 fl. m.	166.1/2	170.1/2
Navig. pe Dunăre.	—	—
Insruck	82.1/2	84.1/2
Krakau	74.1/2	76.1/2
Laibach	72.1/2	74.1/2
Buda	—	—
Pa'fy	203.1/2	205.1/2
Crucea roșie austriacă	188.1/2	192.1/2
" " ung.	54.1/2	55.1/2
" " ital.	25.40	30.40
Rudolf	80.84	80.1/2
Salm	280.1/2	240.1/2
Salzburg	—	—
St. Genois	260.1/2	260.1/2
Stanislau	—	—
Trientine 4 1/2 % 100 m. c.	413.1/2	417.1/2
" " 4 % 50	41.1/2	42.1/2
Waldstein	59.1/2	61.1/2
" de 10 franci	21.89	26.85
Banca h. ung. 4 %	—	—

Bursa de mănturi din Budapesta.

din 27 Feb. 1902

Semințe	Cuanti- tatea per hect.	Prețul per 100 chilograme
Grâu Bănățenesc	80	dela 5.60 până la 9.80
Grâu dela Tisa	80	5.55 9.70
Grâu de Pesta	80	9.55 9.70
Grâu de Alba roșie	80	—
Grâu de Bácska	80	—
Grâu unguresc de nord	80	—
Grâu românesc	60	—

Semințe vechi ori nou	Soiul	Cuanti- tatea per hect.	Prețul per 100 chilograme
Săcara		0—72	dela 7.70 până la 7.95
Orz	nutrey.	60—62	7.55 7.70
Orz	de rachiu	62—64	6.10 6.20
Orz	de bere	64—66	5.75 6.10
Ovės		—	—
Cucuruz	bănățen.	75	—
Cucuruz	alt soi	73	—
Cucuruz		—	—
Hirișcă		4.50	5.90

Produce div.	Soiul	Cursul
Săm. de trifoiă	Luțernă ungr.	dela 45.1/2 până la 5.1/2
" " " "	" transilvană	42.1/2 46.1/2
" " " "	" bănățenă	47.1/2 49.1/2
" " " "	" roșie	—
Ulei de rapiță	rafinat duplu	—
Ulei de in		—
Unsore de porc	dela Pesta	56.1/2 56.50
" " " "	dela țără	—
Slănină	svântată	46.50 47.1/2
Prune	din Bosnia	—
Lictar	Slavon și Serbia	17.50 17.75
Nuci	din Serbia în s.	—
Gogși	slavon nou	—
" " " "	sărbesc	—
" " " "	din Ungaria	—
Miere	unguresc	—
" " " "	sărbesc	—
Cără	brut	—
Spirt	Drojdite de s.	—

Dela „Tipografia A. Mureșianu“

din Brașov,

se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandație.)

Atragem atențiunea cetitorilor asupra cărților de mai jos, cari se vënd cu prețuri reduse, ba chiar numai pe jumătate, de cum s'au vëndut până acum.

1) *Lascar Viorescu, O icônă a Moldovei din 1851 de Wilhelm de Kotzebue.* E cunoscută această scriere ca o lucrare istorică de mare valoare în literatura noastră. Conține 268 pag. cu tipar curat și hârtie de lux Prețul în loc de 4 cor., cum s'a vëndut până acum, este adî numai 2 cor. (+ 30 bani porto.)

2) *Poesii de Veronica Micle,* regretata noastră poetă. Conține 144 pag. În loc de 3 cor., se vinde numai cu 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto.)

3) *Poesii complete de Carol Scrob.* Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literașilor noștri și poeziile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Prețul s'a redus dela 4 la 2 cor. (+ 20 b. porto.)

4) *Instrucțiunea gimnasticeii* în școlile de băieți și de fete. Cu 57 figurî în text, de D. Ionescu, profesor de gimnastică la liceul Lazăr și la școala normală de institutori din Bucuresti. Preț. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu seamă pentru învățători.

5) *Originea monedelor* (a banilor) de M. C. Sufu, o interesantă conferență ținută la Ateneul Român din Bucuresti. În loc de 1 leu se vinde cu 50 bani.

6) *Poesii de F. M. Stoicescu.* Este o carte mare de 252 pag. cu esterior plăcut și bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română și versurile sale frumoase nu au lipsă de laudă, ca și se laudă de sine. În loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

7) *Vrei să te iubescă bărbatu?* Broșura cu acest titlu conține povești practice seriöse și forte potrivite pentru familiile bune. Prețul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto.)

Cărți de rugăciuni și predici.

Anghira Mântuirii, cârtică de rugăciuni și de cântări pentru mângăierea sufletescă *Ediț. IV. corectată.* Gherla. Prețul unu es. în pereți tari colorați 70 bani. (+ 10 b. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciuni și cântări, întocmită pentru toate trebuințele vieții. *Edițiunea IV.* Gherla. Conține peste 343 pag. Legată costă 1 cor. (+ 10 b. porto.)

Micul mărgăritar sufletesc, cârtică de rugăciuni și cântări, întocmită mai ales pentru copii și mărișori. Legată costă 44 bani (+ 5 b. porto.)

Carte de rugăciuni, cereri și laude intru onorea Preacuratei Fecioare Maria pentru folosul și mângăierea sufletelor. Prețul legat 40 bani (+ 5 b. porto.)

Cuvântări funebre și iertăciuni pentru diferite cazuri de mörte, întocmite de Ioan Popu. Conțin vre-o 400 pag. Prețul 3 corone (+ 20 b. porto.)

Cuvântări bisericesti de Ioan Popu: tomul I, III și IV cuprind cuvântări bisericesti acomodate pentru ori-ce timp; și pentru toate sărbătorile de peste an. Pe lângă predici, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sărbători. Fiă-care tom separat costă 3 cor. (pl. 10 b. porto)

Predici pe toate Duminecile și sărbătorile de peste an, Vol. I. de Em. Elefterescu, cunoscut atât de bine în cercurile romănesci din numărösele sale scrieri. Are 250 pag. Prețul cor. 3 (+ 20 b. par.)

Predici pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de V. Hristu. Conține predici dela Duminea XI după Rosalii până la Duminea Vameșului. Prețul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

„Caractere morale, exemple și sentințe ucluse din istoriile și literaturile poporelor vechi și moderne“ de Ioan Popcu, profesor. Cetitorul află în această carte (de apröpe 400 pag.) o comöră nespuse de prețiose de învățătură, de mângăieri, de însușiri spre tot ce e moral, nobil și frumos, Prețul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge și portul postal.

Sz. 104—1902.

akvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. jrbiróság, mint telekkönyvi hatóság, közhirrre teszi, hogy Comanics Miklós végrehajtatónak Popenecs György végrehajtatást szenvedő elleni 190 kor. — til. tökekövetelés és járutekai iránti végrehajtatási ügyében a brassói kir. törvényszék (a sárkányi kir. járásbiróság területén lévő az alsó-veniczei 937 sz. tljkvben kiskoru Popenecs János a György és kiskoru Popenecs Mária a György neven álló A † 349 hrsz. ingtira 24 korban, és az al-veniczei 154 sz. tljkvben özv. Popeneci Eva szül. Simon, Popeneci János. Popeneci Miklós, Popeneci Antonia, Popeneci Mária, Popeneci Máté, Popeneci Linka, kiskoru Popeneci János a György, kiskoru Popeneci Mária a György neven álló A † 325, 326 hrsz. ingtira 36 kor. 8500/2, 8501 hrsz. ingtira 11 kor.

391	hrs. ingatlanra	20	8513	"	"	17
1074	"	65	9104/1	"	"	02
1426, 1427	"	50	9805	"	"	21
1874	"	12	9815	"	"	21
3009	"	09	9903	"	"	01
3083	"	07	9992	"	"	01
4087	"	87	11255, 11257	"	"	28
4452, 4455	"	10	11331	"	"	05
4459	"	03	11484	"	"	19
4510	"	46	11586	"	"	10
4512	"	16	11701	"	"	16
4642	"	34	11770 - 11772	"	"	15
4685, 6809	"	64	11864, 11865	"	"	62
4814	"	06	11918, 11919	"	"	46
5748	"	11	13005	"	"	08
5763	"	22	13229	"	"	14
5924	"	22	13262	"	"	30
7819	"	48	13347, 13348	"	"	12
8025	"	09	13778, 13779	"	"	04
8069	"	21	13880	"	"	17
8464, 8467	"	06	"	"	"	"

ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik, és hogy a fen-nebb megjelölt ingatlanok az 1902 évi április hó 1-ső napján délelött 9 órakor Alsó-Venicze községében megtartandó nyilvános árverésen a meg-állapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügymi-niszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kikül-dött kezéhez letenni avagy az 1881. LX t. cz. 170 § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1902 évi január hó 7-ik napján.

A kir. járásbiróság mint tlkönyvi hatóság.

Schupiter,
kir. aljbiró.

4121--1.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Tergul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, in tolä mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Tergul Inului Nr. 30, eta-giul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Co-mandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

„Gazeta Transilvaniei“
cu numărul ă 10 fl. se vinde
la librăria Nic. I. Ciurcu și
la Eremias Nepoții.